

ACCÉSSS

Alliance des Communautés Culturelles pour
l'Égalité dans la Santé et les Services Sociaux

Covid 19 Waliya _Coronavirus

Ka ta se bi don ma, diye keneya bolo djèkoulوبا mi ye **Organisation mondiale de la santé** ye, ye djama ladoniya ko COVID 19 sera diyè fan be la. Ali ni Quebeki konon, ni bana ma ta yoro djan, a lon na ko **logOkoun nataw be na gflɛya**, ka se ka bana yiriwali kele ko yuma. Gouvernement ye **saria nyuma lasigui**, ka wele lasé donikela, ni djekoulouw ma, ù ka se ka jabili nyuma di djona, ka dèmè kè.

COVID 19 ye mu yé?

KOVIDI dicinefu ye viruci ye ka bo coronavirici gasola. A be se ka kasaara djougouma lasé mogo ka keneya ma, mogokorobaw ani bana kɔro be mogow minouw na.

COVID 19 bé mù ke farikolo la?

Kovididi dicinefù be daminè I ko sumatigè farigwan, I ko mura. A bi se ka lon ni tamasi nyè yè :

- farikalan
- sɔgɔsɔgɔ
- sègɛ
- nenekili dégoun

A be té mogow bé fè wa?

Mogow dow tè tamasinyè foyi djira, ani ù be se ka keneya hali ni ù ma furakeli soro. Do werè bé na ni tamasinye fitini doron ye.

Banabakato dow be se ka dimiya jùgù soro, nodji be sƆro, bodji be se ka daminè donidoni.

Bana tamasinye be se ka dogƆya I ko moura fitini, wala ka djougouya I ko dusukoun bana ani nènèkili dégoun ni yegènè bara dèèè (insufisansi renali). Bana djougouya damatèmè be saya lasé.

Farisogo fan djoumè be maga?

Touma tchama, bana bè maga nou, ani kan kƆrƆ la, ni fogƆfogƆ, dusukoun.

Bana bè yèlè ma tyogo djoumè?

Ni bana be se ka yèlèma tyogo tchama fè :

- ka tèmè dadji fè, ani bana bi mogo mi na tissou la, ni a sogosogo la
- ka gƆrƆ kodjoukou ani ka to ni banabatow yé ka miyè
- ka i bolo maga minèw na ani ni yorow la, banabagato dadji ani a noudji ani a nyédji be se ka soro.

Coronavirus be se ka yènèmaya wagati djoli?

Tomatchama, koronavirici tè sè ka yènèmaya ka minyè minèw kan:

- lèri saba nyogƆna minèw djalan kan
- tilé woro nyogon minèw ani yoro gniginiw na

Vakinason bè se ka soro wa, yala fura bé yé wa?

Bi don na, vakinason téyi, fura téyi. Nga, fura be se ka kè, ka dimi mada.

Mɔgow minougou ye ni bana sɔro, tchamaw be keneya ù yèrèma.

Ka I yèrè tanga ni bana ma, I ka kan ka saria minougouw bi tanga labato.

Awu bé sé ka ké di ka awu yèrè tanga ni bana ma?

- Awu ka kan kaw tigè ko toumabè ni safinè ani dji yé secondi mougou
- Awu bé sé kaw tigè ko ni prorodi yé alicololi bé min na ni safinè ni dji tè aw bolo kɔro.
- Niw aw be sɔgɔsɔgɔ tuma mi na, aw ye saria labato:
 - Aw yé aw da ani aw nou tougou ni aw bolo ye, o be dadjitanga ka se mɔgow ma
 - Ni aw be mùsɔro papiyé man bila aw dala, aw ka filitiona, ka aw tègè ko
 - Aw ka na gɛrè nyongo kɔro, ka nyongo fo ni aw bolo yé yala ka dasousou kè

Direkison djama keneya bolo mi bé sɔro Montriyal bé aw ladoniya ko Kovididi dicinefu joli bo bé soro Hotel_Dieu là, o yoro da yèlèla mogow bè ye faranfaci ta la ko doctorɔ sɛbɛ bi bolo (RAMQ) wala ni I ye dunan yé Quebèki. Telefoni numero mi ye 811 awu ka na yinè ko konkon folɔ, ù ka se ka sira di aw ma.

Ni aw be kunafɔli djondjon fè ni bana kan, aw be se ka Direction régionale de santé publique de Montréal sɛgɛrɛ

- intɛrnèti kan ni adèrèsi la <https://santemontreal.qc.ca/population/coronavirus-covid-19/>

Kunafɔli sɔrɔ yɔrɔ :

Kounkolo bana : Service de consultation téléphonique psychosociale Info Social 811

Farisogo dimi : Aw ye wèlénikè Info Santé 811

Kunafoli kuwansan COVIDI 19 tènè ka ta bila djouma witàri fo diciwiter 8H-18H : Aw ye wèlénikè 1 877 644 4545

Governiman Canada covid19: Aw ye wèlénikè 19 : 1 833 784 4397

Orɔganizason mondial de la santé : Aw be sé ka ù sɔrɔ internèti kan

<https://www.who.int/fr/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

Governiman Kébèki : <https://www.quebec.ca/sante/problemes-de-sante/a-z/coronavirus-2019/#c46333>

Ni file ni yè, saria miw nougou tara ka bana COVIDI 19 yiriwali kounbè :

- Ka sigi sokono yi yèrè ma tilé tan ni nani ni boro tagama là, ka daminé marsi tilé tani fila san 2020
- Ka sigi so djagoya la tile tan ni nani, bara kela bè fonction publiki, doctoroso barakela, ecoliso kalanfa minuw be deminsin an mogokoro baw kalan ani ù segui na ka bo tagamala marsi tilé tani fila san 2020
- Nyongo ladjé minuw tèmè na mogo kemè ni biduru fo ka sé tilé bi saba
- Demisin niw korosi **yoro be datougoura** (CPE, servisi de garde subventionnés, non-subventionnés, milieu

familiali ani non-régis), écoliso misin an a bélébélé bé
(primèri, colèsi, université) datougoura ka daminè
**marsi kalo tilè tani wɔro ka ta bila marsi kalo tilé
mougani wɔlonfila.**

Deminsini minougouw bangibaw bé bara ké doctoroso la, déminsi
korɔsiyɔro dabora ùlou yé.

- Ka ni bé koun tché, korosinibé ké doctoroso la , ka se
bolo bila banabagatow be.

©Ni sébè laben na djekoulou fé min tɔgɔ ye Alliance des
communautés culturelles pour l'égalité dans la santé et les
services sociaux – ACCÉSSS

© PaRtENariat Help Children Côte d'Ivoire helpchildrenci9@gmail.com